

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi työllisyyslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työllisyyslakia. Työharjoittelussa olevan, työllistämistukea saavan turvaa tapaturman ja ammattitaudin varalta ehdotetaan parannettavaksi. Muutoksen jälkeen turva olisi sama kuin työmarkkinatuella työharjoittelussa olevilla. Lisäksi lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös työllisyysmäärärahoista perustee-

masti maksettuja avustuksia ja tukia takaisin perittäessä sovellettavasta korosta ja viiväskorosta.

Esitys liittyy valtion vuoden 1999 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1999 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Työllisyyslain (275/1987) 13 §:n mukaan työllisyysmäärärahoista voidaan valtion talousarvion perustelujen mukaisesti myöntää määrärahoja muun muassa työttömälle maksettaviin korvauksiin erikseen laissa tai asetuksessa säädetyllä tavalla taikka valtioneuvoston tai työministeriön päätöksen mukaisesti. Työllisyyslakiin ei sisälly säännöstä henkilölle itselleen myönnettävän työllistämistuen tarkoituksesta eikä myöntämisedellytyksistä, vaan eri tukimuodoista säädetään työllisyysasetuksessa (1363/1997). Asetuksen 8 luvussa säädetään työllistämistuesta yrittäjäksi ryhtyvälle, 9 luvussa työllistämistuesta työharjoitteluun ja 10 luvussa työllistämistuesta osa-aikatyöhön (osa-aikalisä). Ehdotuksen mukaan työllisyyslain 17 §:ään otettaisiin yleissäännös työllistämistuen maksamisesta työttömälle hänen työllistymistään edistäviin toimenpiteisiin. Tukimuodoista, tuen myöntämisen tarkemmista edellytyksistä, tuen määrästä ja kestosta sekä menettelytavoista säädettäisiin edelleen asetuksella.

Työmarkkinatuesta annetun lain (1542/1993) mukaan työmarkkinatukeen oi-

keutettuja ovat työttömät työnhakijat, jotka eivät täytä työttömyysturvalain (602/1984) mukaista työssäoloehdotusta tai jotka ovat saaneet työttömyyspäivärahaa enimmäisajan. Työmarkkinatuki maksetaan tällaiselle henkilölle työmarkkinatuesta annetun lain 2 luvun mukaisesti myös muun muassa työharjoittelun ajalta. Työllisyysasetuksen 45 §:n 2 momentin mukaan työllistämistuki työharjoitteluun voidaan myöntää henkilölle, joka työttömänä ollessaan on oikeutettu työttömyysturvalain mukaiseen ansioon suhteutettuun päivärahaan tai peruspäivärahaan. Luonteeltaan ja tavoitteiltaan työharjoittelu on samanlaista riippumatta siitä, kummasta mainituista etuusjärjestelmistä henkilön toimeentulo työharjoittelun aikana turvataan. Tämän vuoksi eräitä keskeisiä harjoittelijan oikeusasemaa ja hänen suojaansa koskevia säännöksiä on tarpeen yhtenäistää.

Työllisyyslain 17 §:ään ehdotetaan 2 momentiksi työmarkkinatuesta annetun lain 6 §:n 2 momenttia vastaavaa nimenomaista säännöstä, jonka mukaan työharjoittelija ei ole työsopimussuhteessa työharjoittelun järjestäjään eikä työvoimatoimistoon. Pykälän 3 momentiksi ehdotetaan mainintaa työhar-

joittelun järjestäjän vastuusta harjoittelijan työturvallisuudesta. Työturvallisuuslain (299/1958) 1 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan työharjoittelu työllistämistuella kuuluu kyseisen lain soveltamisalaan. Työmarkkinatukea saavien osalta vastaava säännös on työmarkkinatuesta annetun lain 6 §:n 3 momentissa.

Työllistämistuella työharjoitteluun osallistuva on oikeutettu harjoittelussa saadusta tapaturmasta korvaukseen ryhmätapaturmavakuutuksesta, jonka työministeriö on työllisyysasetuksen 49 §:n mukaan velvollinen järjestämään. Työmarkkinatuella työharjoitteluun osallistuvan vakuutusturvasta säädetään työmarkkinatuesta annetun lain 9 §:ssä. Sen mukaan työharjoittelussa sattuneesta tapaturmasta tai siinä saadusta ammattitaidista suoritetaan työmarkkinatuen saajalle korvaus valtion varoista samojen perusteiden mukaan kuin tapaturmavakuutuslaissa (608/1948) säädetään. Korvausta maksetaan siltä osin kuin vahingoittuneella ei ole oikeutta vähintään saman suuruiseen korvaukseen muun lain perusteella. Ryhmätapaturmavakuutus on soveltamisalaltaan suppeampi kuin tapaturmavakuutuslakiin perustuva korvausvelvollisuus, eikä siitä korvata lainkaan esimerkiksi mahdollista ammattitautia. Lisäksi ryhmätapaturmavakuutuksen korvaustaso on selvästi alempi kuin tapaturmavakuutuslain mukainen korvaustaso. Työharjoittelijan vakuutusturva eri tukimuodoissa ehdotetaan yhtenäistettäväksi ottamalla työllisyyslain 17 §:n 4 momenttiin työllistämistuella työharjoittelussa olevan vakuutusturvaa koskeva työmarkkinatuesta annetun lain 9 §:n 1 ja 3 momenttia vastaava säännös.

Työmarkkinatuesta annetun lain 9 §:n 2 momentin mukaan tapaturmasta tai ammattitaidista maksettavaa korvausta koskevat asiat käsittelee valtiokonttori. Valtiokonttorin päätökseen tyytymättömällä on oikeus hakea valittamalla muutosta samalla tavoin kuin tapaturmavakuutusasioissa muutoinkin tapaturmalautakunnalta, vakuutus oikeudelta ja korkeimmalta oikeudelta. Työllistämistuella työharjoittelussa olevan korvausasian käsitteily järjestettäisiin yhdenmukaisesti työmarkkinatuen kanssa säätämällä siitä työllisyyslain 25 §:ssä, joka koskee viranomaisten tehtäviä.

Lainsäädännöstä puuttuvat julkisoikeudellisia saamia koskevat yleiset korko- ja viivästyskorkosäännökset. Yksityisoikeudellisten saatavien viivästyskorosta säädetään kor-

kolaisissa (633/1982), jonka 1 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan lakia ei voida soveltaa julkisoikeudellisesta perusteesta johtuvaan velkasuhteeseen. Yksittäisiä julkisoikeudellisia avustuksia, tukia ja maksuja koskeviin säädöksiin on sisällytetty säännöksiä viivästyskorosta tai vastaavanlaisista seuraamuksista.

Työllisyysasetuksen 14 §:ssä säädetään investointiavustusten takaisinperinnästä. Mainitun säännöksen 3 momentin mukaan takaisin maksettavalle määrälle on maksettava investointiavustuksen maksupäivästä vuotuista korkoa korkolain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuna korkokannan mukaan lisätynä kolmella prosenttiyksiköllä. Jollei palautettava määrää suoriteta viimeistään takaisinperintäpäätöksessä määrätynä takaisinmaksupäivänä, viivästyneelle määrälle on maksettava korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitettuna korkokannan mukaista vuotuista viivästyskorkoa takaisinmaksupäivästä.

Työllisyysasetuksen 64 §:ssä (425/1998) säädetään työllistämistuen takaisinperinnästä. Mainitun säännöksen 2 momentin mukaan takaisin maksettavalle määrälle on maksettava tuen maksupäivästä vuotuista korkoa korkolain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuna korkokannan mukaan lisätynä kolmella prosenttiyksiköllä. Jollei palautettava määrää suoriteta viimeistään takaisinperintäpäätöksessä määrätynä takaisinmaksupäivänä, viivästyneelle määrälle on maksettava korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitettuna korkokannan mukaista vuotuista viivästyskorkoa takaisinmaksupäivästä.

Koska julkisoikeudellisten saamisten takaisinperintään liittyvistä seuraamuksista on yksityisoikeudellisten saatavien viivästysseuraamusten tavoin perusteltua säätää lailla, ehdotuksen mukaan työllisyysasetuksen korkoa ja viivästyskorkoa koskevat säännökset siirrettäisiin työllisyyslakiin. Ehdotuksen mukaan työllisyyslakiin otettaisiin voimassa olevan työllisyysasetuksen säännösten sisältöinen säännös työllisyysmäärärahoista perusteettomasti maksettujen valtionapujen ja tukien takaisinperinnässä sovellettavasta korosta ja viivästyskorosta. Työllisyyslakiin ehdotetaan uutta 24 a §:ää, jonka sisältö vastaisi työllisyysasetuksen 14 §:n 3 momenttia ja 64 §:n 2 momenttia. Takaisinperinnästä, sen perusteista ja menettelytavoista säädetäisiin edelleen asetuksella.

Ehdotetuilla muutoksilla on vaikutusta työllisyyslain nojalla annettuihin alemmanasteisiin säännöksiin, erityisesti työllisyysase-

tukseen. Tapaturmakorvauksia koskevat muutokset edellyttävät asetuksen 49 §:n ja asiaa koskevan työministeriön ohjeen muuttamista. Koron perimistä koskevien säännösten siirtyessä lakiin asetuksen 14 §:n 3 momentti ja 64 §:n 2 momentti kumottaisiin.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Korvaukset tapaturmista ja ammattitaudeista maksettaisiin työharjoittelussa olleelle valtion vuoden 1999 talousarvioesityksen mukaan työllistämistukiin varatuista määrärahoista, joten esityksestä ei aiheudu lisämäärärahan tarvetta.

Valtion varoista maksettava korvaus olisi laajempi ja korvauksen taso olisi korkeampi kuin ryhmätapaturmavakuutuksessa. Vastavasti valtiolle ei aiheutuisi enää menoja ryhmätapaturmavakuutuksen suhteellisen kor-

keista vakuutusmaksuista. Kokonaisuutena ehdotetusta muutoksesta aiheutuisi valtiolle vähäinen säästö.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu työministeriössä virkatyönä. Esityksen valmistelun yhteydessä on kuultu keskeisten työmarkkinajärjestöjen, Suomen Kuntaliiton ja Suomen Yrittäjien edustajia.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

työllisyyslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 13 päivänä maaliskuuta 1987 annettuun työllisyyslakiin (275/1987) siitä lailla 1355/1997 kumotun 17 §:n tilalle uusi 17 §, lakiin uusi 24 a § ja 25 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

17 §

Työttömälle maksettavat korvaukset

Työttömälle voidaan hänen omaehtoisen työllistymisensä edistämiseksi ja toimeentulonsa turvaamiseksi myöntää työllistämistukea. Tukea voidaan myöntää valtion talousarvion rajoissa työttömälle työharjoitteluun työpaikalla, yritystoiminnan käynnistämiseen ja vakiinnuttamiseen, osa-aikaisten työntekomahdollisuuksien lisäämiseen sekä muihin työllistymistä edistäviin toimenpiteisiin. Tuen myöntämisen edellytyksistä, tuen määrästä ja kestosta ja tukea koskevan asian käsittelystä säädetään asetuksella.

Tämän lain mukaiseen työharjoitteluun osallistuva ei ole työsopimuslain (320/1970) 1 §:ssä tarkoitettussa työsopimussuhteessa työharjoittelun järjestäjään eikä työvoimatoimistoon.

Vastuusta työharjoitteluun osallistuvan työturvallisuudesta säädetään erikseen.

Työharjoittelussa sattuneesta tapaturmasta tai siinä saadusta ammattitaidusta suoritetaan työllistämistuen saajalle korvaus valtion varoista samojen perusteiden mukaan kuin tapaturmavakuutuslaissa (608/1948) säädetään työtapaturmasta siltä osin kuin vahingoittuneella ei ole oikeutta vähintään saman suuruiseen korvaukseen muun lain nojalla. Työllisyysasioita käsittelevä ministeriö jär-

jestää työharjoittelussa oleville ryhmävastuuvakuutuksen.

24 a §

Korko ja viivästyskorko

Työllisyysmäärärahoista osoitetulle tai myönnetylle takaisin maksettavalle valtionavulle tai tuelle on maksettava valtionavun tai tuen maksupäivästä vuotuista korkoa korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuna korkokannan mukaan lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä. Jollei palautettavaa määrää suoriteta viimeistään takaisinperintäpäätöksessä määrättyä takaisinmaksupäivänä, viivästyneelle määrälle on maksettava korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitettuna korkokannan mukaista vuotuista viivästyskorkoa takaisinmaksupäivästä.

25 §

Viranomaisten tehtävät

Asian, joka koskee korvauksen suorittamista valtion varoista 17 §:n 4 momentin nojalla, käsittelee ensimmäisenä asteena valtiokonttori.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1999.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpi-
teisiin.

Helsingissä 25 päivänä syyskuuta 1998

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Työministeri *Liisa Jaakonsaari*

